

UTKAST – ej på öppen remiss

Den här leveransen är **ett utkast** inom **Gemensamma grunder Ramverk för samverkan och ledning**. Detta faktablad är **inte** på öppen remiss just nu.

Har du frågor kring dokumentet innan det kan du höra av dig till samverkanledning@msb.se

Om Rapportering

Med rapportering syftar vi på formella krav på att dela information enligt författningar. Med informationsdelning syftar vi på information som delas utan att det finns krav i författning.

Vid samlad hantering av samhällsstörningar är det viktigt att aktörer samarbetar och kommunicerar strukturerat för att hantera konsekvenser på ett så effektivt sätt som möjligt. Genom att samla in och dela information under pågående skeenden får vi bättre överblick och skapar förutsättningar för att exempelvis fatta beslut om lämpliga åtgärder.

Att dela och utbyta information på ett strukturerat sätt är även en grundläggande förutsättning för att skapa olika typer av lägesbilder.

Rapportering och informationsdelning från en aktör till en annan är därför en väsentlig del i hanteringen av en samhällsstörning.

Är rapportera och rapportering samma sak?

I det vardagliga språkbruket används rapportera och rapportering som ömsesidigt utbytbara. Men när vi använder begreppet rapportering i Ramverket Gemensamma grunder och i illustrationer av rapporteringsvägar så avser vi formella krav på att dela information enligt författningar (lagar och förordningar) som reglerar det svenska civila beredskapssystemet. När en aktör begär att en annan aktör ska rapportera med stöd i förordning så är det alltså ett uttryck av rapporteringsskyldighet. Men när en aktör delar med sig av information till exempel vid en samverkanskonferens eller vid andra aktörsgemensamma arbetsformer så gör de det oftast utifrån det mer vardagliga uttrycket rapportera, att dela information från en aktör till andra.

Gemensamma grunder – Ramverk för samverkan och ledning

Syftet med faktabladet **Om Rapportering** är att beskriva innebörden av rapportering och rapporteringskrav, hur det uttrycks i författningar samt vad det innebär i relation till innehåll. Rapportering sker under olika förutsättningar och kan delas in i olika lägen.

Om Rapportering tar inte upp genom vilka tekniker och system som rapportering bör ske.

Till Om Rapportering finns kompletterande faktablad i versioner Beredskapsmyndighet, Sektorsansvarig myndighet, Länsstyrelse, Region samt Kommun.

Vad är skillnad mot informationsdelning?

Vi separerar rapportering från informationsdelning för att göra det tydligt när det finns krav på rapportering som uttrycks i författningar. Rapportering innebär givetvis att information delas men rapportering har ett ska-krav på sig. Informationsdelning är mer aktiviteten att utbyta information mellan olika aktörer eller system utan ett direkt ska-krav. Däremot ett starkt bör, för syftet med informationsdelning är att öka förståelsen, stärka förtroendet och samverkan mellan olika aktörer som är involverade i hanteringen av en samhällsstörning.

Myndigheter ska exempelvis samverka och stödja varandra vid händelser som kan omfatta samhällsstörningar vilket givetvis innebär att information bör delas. Att dela information är även en grundförutsättning för att åstadkomma aktörsgemensam inriktning och samordning. Informationsdelning innebär inte rapporteringsskyldighet enligt författningar, utan bygger på den skyldighet som aktörer har att samverka och stödja varandra vid samhällsstörningar. Informationsdelning är också centralt för att kunna agera proaktivt. Informationsdelning åstadkoms ofta genom regelbundenhet och upparbetade strukturer för samverkan under vardagen men kan till skillnad från rapportering också ske mer spontant och på det för stunden mest effektiva sättet under en samhällsstörning exempelvis.

Exempel på olika uttryck av rapportering

De formella kraven på att dela och förmedla information enligt författningar, det vi kallar rapportering, har olika språkliga uttryck i lagar och förordningar. I vissa framgår det under tydliga rubriker om rapportering och informationsskyldighet, medan i andra återfinns de i paragrafer om förberedelser, ansvar med flera.

Exempel på rapporteringsuttryck från författningar*

- Lämna lägesrapporter och information om händelseutvecklingen
- Ge den myndighet som regeringen bestämmer lägesrapporter och information [om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder]
- På förfrågan ... lämna den information som behövs för samlade lägesbilder
- Lämna den information som behövs ... även omfatta läget inom beredskapssektorns ansvarsområde
- Vid behov lämna underlag till
- Lämna ... det underlag som behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sin informationsskyldighet till regeringen

Gemensamt för alla rapporteringsuttryck*** från författningar som reglerar det svenska civila beredskapssystemet är att de ställer författningmässiga krav på att dela och förmedla information. Det som skiljer dem åt är under vilka förutsättningar rapportering ska ske, när

och till vem eller vilka. Det är i få fall som uttrycken specificerar vad som ska ingå i rapporteringen.

Rapportering utifrån olika förutsättningar och lägen

Rapportering kan vi schematiskt dela in i tre lägen. Lägen som beskriver under vilka förutsättningar som rapportering ska ske.

- **Rapportering av planering och förberedelser**
- **Rapportering vid fredstida krissituationer och extraordinära händelser**
- **Rapportering vid höjd beredskap**

Det går inte dra exakta gränser mellan dessa tre lägen av rapportering. I författningar står det exempelvis uttryckt *inför och vid* och det är inte alltid tydligt var gränsen går för inför. De två sistnämnda lägena är de som visas i Ramverket Gemensamma grunders illustrationer över författningsstyrd rapportering.

Läget Rapportering av planering och förberedelser (exempelvis lämna risk- och sårbarhetsbedömningar) är inte fokus i detta faktablad då det inte har specifikt med hantering av pågående händelser att göra men är väsentligt för att skapa förmåga att hantera händelser.

Informationsdelning

Utöver de olika rapporteringslägena behöver också informationsdelning beskrivas som verktyg för att värna samhällets skyddsvärden. Genom att utveckla former och strukturer för informationsdelning i vardagen skapas också en förmåga att dela information under samhällsstörningar i fredstid och under höjd beredskap.

Informationsdelning	Rapportering av planering och förberedelser	Rapportering vid fredstida krissituation och extraordinär händelse	Rapportering inför och vid höjd beredskap
•Strukturer för samverkan i vardagen och samhällsstörningar •Via initiativ •Proaktivt •Förmedlar läget och lägesuppfattning •Bör även sträva efter regelbundenhet •Bör hitta former för tvärsektorieell samverkan	•Författningsstyrd •Regelbundenhet •Risk och sårbarheter •Längre tidsperspektiv •Återrapportering av uppdrag	•Författningsstyrd •Aktörer själva klassar händelse som fredstida, extraordinär •Rapporterings- och informationsskyldighet •Händelsestyrd •Kortare tidsperspektiv •Inriktning och samordning •På begäran/förfrågan	•Författningsstyrd •Regeringen exklusiv rätt att definiera om händelse utgör underlag för höjd beredskap •Skyldighet att lämna underlag •Förberedelser inför och verksamhet under höjd beredskap •Mål för civilt försvar •Mål för militärt försvar

Figur 1: Informationsdelning samt tre lägen av författningsstyrd rapportering. Punktlister med exempel vad som utmärker respektive läge.

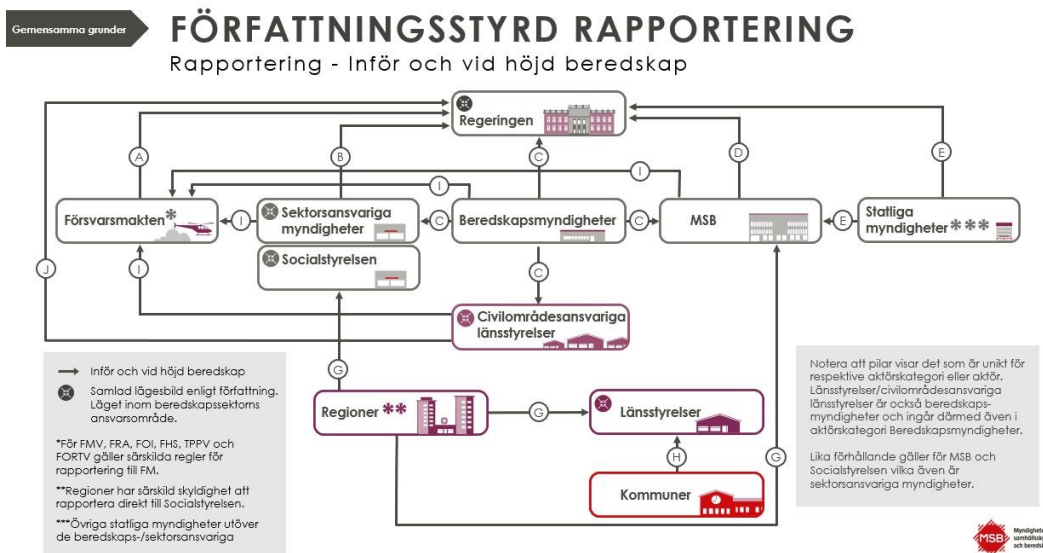
Vem rapporterar till vem?

I Ramverket Gemensamma grunder finns det illustrationer över författningsstyrd rapportering. Illustrationerna visar på ett överskådligt sätt rapporteringsskyldigheter från en aktör till en annan. Rapporteringsvägar har hänvisningar till de författningar och paragrafer som styr respektive rapportering.

Kontakta oss:
Tel: 0771-240 240
registrator@msb.se
www.msb.se

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Figur 2: Skärmbild över illustration av författningsstyrd rapportering. Illustrationer finns i sin helhet på msb.se/samverkanledning.

Illustrationerna är bildliga uttryck av rapporteringsskyldigheter som framgår av författningar. De ska läsas likt ett kopplingschema på längd och bredd och inte som att de visar hierarkiska nivåer i höjd. Pilarna ska visa det som är specifikt för respektive myndighet/myndighetskategori.

Rapporteringens innehåll

Rapportering svarar upp på en annan aktörs informationsbehov, men i författningar är det i de flesta fall inte specificerat vad rapportering ska omfatta eller innehålla. Paragraferna är skrivna för att ge spelrum och lagrum för att myndigheter, regioner och kommuner själva ska kunna beskriva vilken information eller underlag de behöver för sin hantering.

Paragrafer kan exempelvis endast ge vägledning i uttryck som att lämna information som behövs för samlade lägesbilder, att lämna den information som behövs för att till exempel aktör N ska kunna fullgöra sina uppgifter, med flera.

Minsta gemensamma nämnare för rapportering

Ett slags minsta gemensamma nämnare för rapportering vid hantering av händelser är att lämna **lägesrapporter och information om**

- **händelseutveckling,**
- **tillståndet,**
- **den förväntade utvecklingen,**
- **vidtagna och planerade åtgärder samt**
- **tillgängliga resurser.**

Ovan återfinns bland annat i förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap och vi återfinner alla utom tillgängliga resurser även i lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Det finns inget förtydligande i författningar om vad som avses med händelseutveckling, tillståndet och den förväntade utvecklingen men en gängse tolkning är att besvara frågor varför och hur händelsen (händelser) har uppkommit, hur de utvecklats till hur det är nu samt hur händelsen förväntas utvecklas framåt.

Ser vi exempelvis i andra inriktande dokument** står det att rutiner för rapportering även bör innehålla information om

- **resurser,**
- **hjälpbehov,**
- **informationsbehov,**
- **prognoser och uppfattningar.**

Oavsett rapporteringens innehåll och minsta gemensamma nämnare så bör all rapportering vara till nytta och därför vara:

- ✓ Tydlig: Informationen ska vara klar, begriplig och entydig för mottagaren.
- ✓ Relevant: Informationen ska vara anpassad till behov, syfte och mål.
- ✓ Korrekt: Informationen ska vara faktadrivna. Information som är rykten, utgör oklarheter eller antaganden ska anges som sådana.
- ✓ Aktuell: Informationen ska vara uppdaterad eller följa de tidsramar som efterfrågas.

Rapportering och relation till lägesbild

Rapportering som sker till aktörer kan vara del i processer att ta fram, skapa och sammanställa lägesbilder vilket ställer krav på att rapportering bidrar till en tydlig och relevant lägesbild. En dåligt underbyggd rapportering kan leda till en bristfällig eller missvisande lägesbild, vilket i sin tur ökar risken för felaktiga eller ineffektiva åtgärder. En samlad lägesbild kan också i sig användas som underlag för rapportering till en annan nivå eller annat forum exempelvis.

När det gäller rapportering som sker till lägesbilder så är det informationsbehovet hos den aktör som ska skapa lägesbilden som avgör vad som efterfrågas i rapporteringen. I rapportering till lägesbilder inkluderas ett urval av information i form av beskrivningar och bedömningar av läget för att ge överblick, förståelse och underlag till beslut och åtgärder.

Vid en aktörsgemensam hantering av inträffade händelser kan informationsbehovet öka. Lägesbilderna kan till exempel behöva innehålla information om inriktningar, budskap samt prioriterade behov. Det är viktigt att den lägesbildsansvarige aktören är tydlig med vad som efterfrågas. Det kan exempelvis ske via etablerade inrapporteringsrutiner, formulär samt beskrivningar av vilken typ av information som önskas kopplat till dessa. Frågorna kan behöva vara situationsanpassade utifrån den aktuella händelsen.

Återkoppla rapportering

Författningsstyrd rapportering är generellt enkelriktad, utan krav på direkt återkoppling. Men att regelbundet återkoppla till aktörer efter deras rapportering efter att de har informationsdelat eller rapporterat är ett bra sätt att bygga förtroende och förbättra samverkan mellan aktörer. Det har även en förstärkande effekt för viljan till rapportering och att dela med sig av information. Det svenska civila beredskapssystemet bygger inte enbart på principerna ansvar, närhet och likhet utan även på en vilja att aktörer i alla nivåer förser varandra med information och underlag.

Genom att ge återkoppling visar den aktör som begärt in rapportering att man har tagit del av, och analyserat, den information som har mottagits. Återkopplingen kan också bidra till att sprida goda exempel och lärande mellan olika aktörer och nivåer i beredskapssystemet.

Vid hantering av samhällsstörningar där vi delar information, särskilt inom rapportering och lägesbilder, bör aktörer hitta former och strukturer där återkoppling är en naturlig del av hanteringen.

Sammanfattning

- Rapportera och rapportering används ofta som synonymter, men i Ramverket Gemensamma grunder skiljer vi på dem. Rapportering avser formella krav enligt författningar, medan rapportera är det vardagliga uttrycket för att dela information. Informationsdelning handlar om att utbyta information mellan aktörer utan specifika krav, men med syfte att öka förståelsen och samverkan vid hantering av samhällsstörningar.
- Det finns olika uttryck för rapportering i de författningar som reglerar det civila beredskapssystemet. Exempel på dessa uttryck inkluderar att lämna sammanfattande redovisningar, lägesrapporter och att hålla aktörer informerade om förberedelser och händelseutveckling.
- Rapportering kan delas in i tre lägen: rapportering av planering och förberedelser, rapportering vid fredstida krissituationer och extraordinära händelser, samt rapportering vid höjd beredskap.
- Illustrationer över författningsstyrd rapportering finns framtagna i Ramverket Gemensamma grunder, vilket visar rapporteringsskyldigheter mellan aktörer.
- Aktörer som är mottagare av rapportering behöver ge tillräckligt stöd och vägledning till rapporterande aktörer om vad som efterfrågas.
- Att regelbundet återkoppla rapportering till rapporterande aktörer har en förstärkande effekt för viljan till rapportering och att dela med sig av information.
- Rapportering och informationsdelning är viktiga för att hantera samhällsstörningar effektivt. Att dela och utbyta information strukturerat är även avgörande för att skapa lägesbilder och fatta beslut eller vidta åtgärder.

***Författningar**

Författningar med paragrafer om rapporteringsskyldighet.

- Lag (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i försvarsplaneringen
- Förordning (1982:1005) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen
- Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap
- Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Förordning (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten
- Förordning (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Förordning (2015:284) med instruktion för Socialstyrelsen
- Förordning (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap
- Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion
- Förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap
- Förordning (2021:936) med instruktion för Myndigheten för psykologiskt försvar
- Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap
- Förordning (2022:525) om civilområdesansvariga länsstyrelser
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om landstings risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:4)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5)

****Andra inriktande dokument**

- Överenskommelser om kommuners arbete med civilt försvar (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges Kommuner och Regioner)
- Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022, med förlängd och justerad överenskommelse för kommuners krisberedskap 2023. (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges Kommuner och Regioner)
- Överenskommelse om regioners arbete med krisberedskap och civilt försvar. 2018-2020 med revideringar till och med 2023. (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges Kommuner och Regioner)

*** Rapporteringsuttryck

Alla uttryck från författningar som reglerar det svenska civila beredskapssystemet. De är listade här utifrån en grov sortering från rapportering som mer sker i det planerande och förberedande stadiet via rapporteringskrav under fredstida krissituationer och extraordinära händelser till höjd beredskap.

- Lämna en sammanfattande redovisning
- Lämna en risk- och sårbarhetsbedömning
- Lämna en nationell risk- och sårbarhetsbedömning till regeringen
- Informera ... om sin övningsverksamhet
- Årligen ... rapportera vilka beredskapsförberedelser som kommuner och regioner vidtagit
- Fortlöpande lämna upplysningar till berörda myndigheter om förhållanden i försvarsplaneringen som har betydelse för deras verksamhet
- Hålla ... underrättad om vilka förberedelser som vidtagits
- Rapportering
- Hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad [om beredskapsläget]
- Lämna lägesrapporter och information om händelseutvecklingen
- Rapportera
- Ge den myndighet som regeringen bestämmer lägesrapporter och information [om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder]
- Hålla regeringen informerad [om händelseutvecklingen, tillståndet, den förväntade utvecklingen och tillgängliga resurser inom sitt ansvarsområde samt om vidtagna och planerade åtgärder]
- På förfrågan ... lämna den information som behövs
- På förfrågan ... lämna den information som behövs för samlade lägesbilder
- Lämna den information som behövs
- Lämna den information som behövs ... även omfatta läget inom beredskapssektorns ansvarsområde
- Vid behov lämna underlag till
- Hålla ... underrättad/e om de beredskaps/förberedelser som vidtagits
- Hålla ... underrättade om beredskapsläget
- Lämna underlag till
- Lämna ... det underlag som behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sin informationsskyldighet till regeringen